

Er børn ligegyldige i dansk politik?

Jyllands-Posten den 20 december 2021

Børn og unge har holdt for gennem nedlukningerne. Skoler og daginstitutioner har sendt børnene hjem, sportsklubber og andre foreninger har været lukket ned, og selv børn og unges almindelige hverdag har været begrænset i en grad, der overgår selv den tyske besættelsesmagts regulering.

Mange politikere, inklusive statsministeren, har betonet, at nedlukningerne naturligvis ikke burde gå ud over børnenes skolegang eller andet. Danske politikeres afslørede præferencer viser dog noget andet: at børn reelt er ligegyldige for den førte politik. Deres velbefindende og fremtid indgår ikke i de faktiske politiske overvejelser.

Evidensen for de skader, politikere verden over har pådraget børn og unge, er ellers ganske overvældende.

Svenske og hollandske erfaringer har meget tydeligt vist, hvordan nedlukninger og virtuel undervisning ikke blot skader børn og unges indlæring, men også skaber alvorlig ulighed i indlæringen, man ikke ville se under normale omstændigheder.

I et studie fra Holland, der omfattede 350.000 børn, fandt forskerne således, at børnene i gennemsnit næsten intet havde lært i de uger, de havde modtaget virtuel undervisning. Effekten var endda særligt udtalt i dårligere uddannede hjem, hvor de negative effekter for børn med lavt uddannede forældre var 60 procent større end dem fra veluddannede hjem. Som i mange andre tilfælde har nedlukningerne således ikke blot skadet de fleste, men effekten vender den tunge ende nedad.

De hollandske erfaringer svarer meget godt til et tidligere britisk studie, der fandt, at nedlukningerne i Storbritannien i foråret 2020 havde sat seks-og syv-årige elever cirka to måneder bagud i matematik og læsefærdighed. Uanset at de fleste lærere har gjort en stor indsats for at flytte undervisning online og forsøgt at gøre det så godt som muligt, erkender mange, at de har leveret langt ringere undervisning end nogensinde før.

Både lærere og børn blev derfor hurtigt demotiverede i løbet af nedlukningen. Som det britiske Institute of Fiscal Studies har vist, var tilfældet, at jo længere tid børn var sendt hjem, jo mindre tid brugte de på skolen. Ved udgangen af skoleåret brugte den gennemsnitlige elev således kun halvdelen af den tid, hun ville have brugt under normale omstændigheder.

Erfaringerne er ikke meget anderledes i Danmark, hvor en spørgeskemaundersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut fandt, at halvdelen af alle elever mellem 5.

og 8. klasse oplevede at få markant mindre ud af undervisningen end tidligere. Instituttet noterer også, at elever fra socialt udsatte hjem har haft særlige faglige og trivselsmæssige problemer med nedlukningen.

Det bekræftes af information fra mange steder i verden, hvor børn og unges trivsel er voldsomt svækket. En enkelt amerikanske undersøgelse, der gentages hvert år, fandt, at en fjerdedel af amerikanerne mellem 15 og 24 havde haft selvmordstanker i løbet af 2020.

Derudover har mine egne personlige erfaringer på Aarhus Universitet været hjerteskrærende.

Specialevejledning har taget bogstaveligt talt den dobbelte tid med mange studerende, der har været åbenlyst ensomme. Fra at give faglig vejledning og opmuntring under normale omstændigheder har jeg, ligesom mange andre lærere, måttet påtage mig en vigtig social opgave, mens vores studerende var tvunget ud af deres hverdag og ind i et social isoleret limbo.

Som om elever og studerendes tab af uddannelse ikke var nok, peger en ny litteraturgennemgang også på, at børns helbred har lidt i det meste af verden. Særligt bekymrende er ny forskning, der viser, at selv helt små børns udvikling har lidt voldsomt under nedlukningerne.

Noget af den klareste evidens for problemerne kommer fra Rhode Island, hvor Brown Universitys Resonance-projekt i over ti år har fulgt børns tidlige udvikling.

Børns udvikling måles med såkaldte Mullen-skalaer for tidlig læring, der måler deres finmotorik, sprog og visuelle modtagelse, og som regnes som en pendant til intelligensmål for små børn.

Forskningen fra Brown viser, at børns scorer på disse mål er faldet markant mellem 27 til 37 point i forhold til normalen på cirka 100 point før nedlukningerne. Studiet finder også, ligesom adskillige andre undersøgelser, at tabene i tidlig udvikling er væsentligt større blandt fattige og ringe uddannede familier.

Brown-forskerne tilskriver en væsentlig del af problemerne til mundbindsvangen. Forhold som børns tilknytning til voksne afhænger for eksempel af, i hvilken grad de kan aflæse de voksnes ansigter og forstå deres udtryk og følelse. En stor del af denne proces afhænger af, at de faktisk kan se andre menneskers ansigter og ansigtsudtryk, hvilket nærmest umuliggøres af mundbind i det offentlige rum. Set i lyset af, hvor vigtige de tre første år er for børns videre udvikling resten af livet, burde forskningen fra Brown derfor skræmme alle forældre, bedsteforældre, onkler og andre, der har interesse for børns udvikling.

Det gælder bare ikke danske politikere.

Måden, man kan være sikker på det, er at bruge en metode, der har været standard i nationaløkonomi siden sidst i 1930'erne.

Nobelprismodtageren Paul Samuelson formulerede da den geniale idé, at både borgere og politikere "afslører" deres præferencer, når de har frihed til at vælge. Idéen om afslørede præferencer, der nu er standard i økonomisk tænkning, er basalt set økonomers måde at sige, at handlinger taler højere end ord: at uanset hvad folk og politikere påstår offentligt, bliver deres faktiske præferencer, og hvem de interesserer sig for, afsløret af, hvordan de handler, og ikke af hvad de påstår, de er interesserede i.

Ser man på politikernes handlinger, er der intet, der tyder på, at de bekymrer sig for børnene. Man antager meget offentligt, at nedlukninger på en eller anden måde kan hjælpe folk i en bestemt risikogruppe fra at blive smittet.

Mens statsministeren igen har sendt skolebørn hjem før tiden, er der derimod stadig ingen tegn på, at regeringen eller nogen anden i Folketinget har forsøgt at lave nogen form for cost-benefit-analyse, eller blot en vurdering af de samlede omkostninger ved nedlukningen.

Mens der er masser af politisk fokus på de relativt få borgere med risiko, der i gennemsnit er over 80 år gamle, er der hverken snak om eller analyser af, hvad der sker med den million danskere, der er under 16 år gamle.

Selv om både børns tidlige udvikling og unges uddannelse er forhold, der ofte følger en resten af livet, har disse omkostninger ikke en eneste gang været drøftet i Folketinget eller andre steder i det politiske Danmark. De politiske beslutningstageres afslørede præferencer fortæller os derfor med deres larmende tavshed, at børn og unge er ligegyldige for dem.

Mens politikerne lukker øjne og ører, er vi således godt i gang med at skabe en generation, der hele resten af dens liv vil være bagud.

Selv om nogle af restriktionerne virkede - hvilket halvandet års empirisk forskning modsiger - må man spørge sig selv, om det nogensinde kan være moralsk rigtigt at ofre børns velbefindende og fremtid i et forsøg på at redde nogle mennesker, der helt typisk allerede er over deres forventede levealder.

Min personlige holdning er klar, at voksne menneskers allerførste prioritet må være børnenes velfærd. Danske politikere er åbenbart ikke voksne.

Selv om både børns tidlige udvikling og unges uddannelse er forhold, der ofte følger en resten af livet, har disse omkostninger ikke en eneste gang været drøftet i Folketinget eller andre steder i det politiske Danmark.

Christian Bjørnskov